

ESITELMÄ 2

(Työryhmä: Viestinnän ja vuorovaikutuksen näkökulmia kestävään energiamurrokseen)

Millaiseksi toimijaksi kansalainen rakennetaan energiamurroksessa?

Ilari Ceder, Lassi Rikkinen & Leena Mikkola

Kansalaisten sitouttaminen kestävään energiamurrokseen on osoittautunut haastavaksi. Energiamurrokset ovat luonteeltaan viheliäisiä ongelmia (wicked problems), mikä tarkoittaa, että ne ovat prosesseja, jotka perustuvat muuttuville, keskeneräisille ja ristiriitaisille vaatimuksille (Komendantova & Neumueller, 2020). Energiamurroksen ymmärtäminen edellyttää teknisten ja taloudellisten näkökulmien ohella tarkastelua viestinnän ja diskurssien kautta, sillä käsitykset energiamurroksesta rakentuvat vuorovaikutuksessa (Valquarisma et al., 2024).

Media on keskeinen toimija yhteiskunnallisiin murrokseen liittyvissä merkityksellistämisen prosesseissa (Wikström Ruona et al., 2025), sillä se tarjoaa alustan keskusteluille ja erilaisille toimijuuden representaatioille, mutta myös tiedonlähteen murrokseen liittyen (Schäfer & Painter, 2021). Aiemmat mediadiskursseihin energiakysymyksissä keskittyneet tutkimukset ovat havainneet, että mediat sekä rakentavat että refleктоivat kansalaisten suhdetta energiaan (mm. Batel, 2015; Holstead et al., 2017).

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan suomalaisen journalistisen median diskursseja energiamurroksen kontekstissa. Tutkimus kysyy: millaisia diskursiivisia toimijuuden muotoja kansalaisille tuotetaan energiamurrosta koskevassa mediakeskustelussa? Tekstiaineistona toimivat suomalaisten medioiden kirjoitukset energiamurroksesta ja sitä tutkitaan diskurssianalyysin keinoin. Tutkimuksen tavoitteena on tunnistaa erilaisia sosiaalisia todellisuuksia ja identifioida valta-asemassa olevia ja marginalisoituja toimijoita energiakeskustelussa. Tutkimus tarkastelee, millaisten sosiaalisesti rakentuneiden merkitysten, toimintamallien ja odotusten risteämässä kansalaiset muodostavat toimijuuttaan energiamurroksessa. Tämän tunnistaminen auttaa hahmottamaan kansalaisten käyttäytymistä kestävässä energiamurroksessa. Vuorovaikutuksen tutkimuksen päivillä esittelemme tästä keskeneräisestä tutkimuksesta taustaa, teoriaa ja tutkimusasetelmaa.

Kirjallisuus

Batel, S. (2015). Re-presenting the rural in the UK press: An exploration of the construction, contestation and negotiation of media discourses on the rural within post-carbon energy transitions. *Energy Policy*, 138, Article 111.

Gladwin, D., & Ellis, N. (2023). Energy literacy: Towards a conceptual framework for energy transition. *Environmental Education Research*, 29(10), 1515–1529.
<https://doi.org/10.1080/13504622.2023.2231999>

Holstead, K. L., Galán-Díaz, C., & Sutherland, L. A. (2017). Discourses of on-farm wind energy generation in the UK farming press. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 19(4), 391–407.
<https://doi.org/10.1080/1523908X.2016.1224157>

Komendantova, N., & Neumueller, S. (2020). Discourses about energy transition in Austrian climate and energy model regions: Turning awareness into action. *Energy & Environment*, 31(8), 1473–1497.

Schäfer, M. S., & Painter, J. (2021). Climate journalism in a changing media ecosystem: Assessing the production of climate change-related news around the world. Wiley Interdisciplinary Reviews. *Climate Change*, 12(1), Article e675. <https://doi.org/10.1002/wcc.675>

Valqueresma, A., Batel, S., Afonso, A. I., Guerra, R., & Silva, S. (2024). The renewable energy transition and “the people”: Exploring the intersections of right-wing populism and the renewable energy transition in Portuguese media discourses. *Environmental Communication*, 18(7), 847–861. <https://doi.org/10.1080/17524032.2024.2326423>

Wikström Ruona, M., Egan Sjölander, A., & Eriksson Krutrök, M. (2025). Dominant discourses of Green Growth and the Swedish North: A topic model of the “green” transition in Swedish news media, 2015–2023. *Nordicom Review*, 46(2), 161–193. <https://doi.org/10.2478/nor-2025-0017>